

Referat fra møte i overvåkingsgruppen

Tirsdag 4. februar, kl. 12.00 til onsdag 5. februar kl. 13.00
(videooverføring til NIVA 4. februar)

Navn	Institusjon
Anders Jelmert	Havforskningsinstituttet, sekretariatet
Anne Kristine Frie	Havforskningsinstituttet, sekretariatet
Geir Ottersen	Havforskningsinstituttet, sekretariatet (video)
Gro I. van der Meeren	Havforskningsinstituttet, sekretariatet
Josefina Johansson	Havforskningsinstituttet, sekretariatet
Mette Strand	Havforskningsinstituttet, sekretariatet
Sylvia Frantzen	NIFES
Terje Thorsnes	NGU
Nina Mari Jørgensen	NP
Gunnar Skotte	Miljødirektoratet
Ingunn Selvik	Miljødirektoratet (, på video)
Merethe Schøyen	NIVA (video) kun 1. dag av møtet
Svein Håkon Lorentsen	NINA
Tor Fadnes	Oljedirektoratet kun 1. dag av møtet
Thorbjørn Thorvik	Fiskeridirektoratet
Modulf Overvik	Fiskeridirektoratet
Hilde Kristine Skjerdal	Statens strålevern
Eldbjørg Sofie Heimstad	NILU
Anne Britt Storeng	Miljødirektoratet

Velkommen og godkjenning av dagsorden

Presentasjonsrunde

Dagsorden godkjent.

Utsendt referat fra møtet 18. september 2013 godkjent.

1. Informasjon fra sekretariatet og Miljøstatus

a) Nytt mandat

Teksten for overvåkingsgruppas nye mandat ble gjennomgått. Formuleringen av oppgaver er i god overensstemmelse med overvåkingsgruppas eget forslag. Den eneste endring i mandatets oppføring av deltakende institusjoner er at NGU nå er eksplisitt nevnt. Veldig mange navn fra institusjoner som ikke er oppført i mandatet er oppført i adresselista ved OVG sekretariatet. Det er ønskelig å redusere denne til kun å omfatte de faste medlemmer. De som ikke er oppført i mandatet vil motta en e-post, som opplyser om reduseringen av adresselista og en oppfordring til å følge overvåkingsgruppa på Havforskningsinstituttets sine nettsider (imr.no/overvakingsgruppen).

b) Endringer i sekretariatet

Per Arneberg og Tone Vollen gikk ut i permisjon i høst. Per skal etter planen være tilbake i etter sommerferien og Tone i oktober 2014. Vera Lund har trukket seg permanent ut av sekretariatet. Gro I. van der Meeren er fungerende leder av overvåkingsgruppa og

sekretariatet til Per kommer tilbake. Anne Kirstine (Stine) Frie har overtatt funksjonen som sekretær. I tillegg er Mette Strand og Anders Jelmert nye medlemmer av sekretariatet.

Oversikt over aktive medlemmer og funksjoner i sekretariatet:

Navn	Arbeidssted	Telefon	Funksjon i Sekretariatet
Gro I. van der Meeren	HI, Austevoll	94168742	Fungerende leder
Anne Kirstine (Stine) Frie	HI, Tromsø	77609729 99115192	Sekretær; Temaansvarlig for indikatorer om sjøfugl (B+N), sjøpattedyr (B+N) og forurensing (N)
Josefin Johansson	HI, Tromsø	99046611	Forurensing (B), Fremmede arter og rødlistearter (B+N), Bunnlevende arter (B)
Mette Strand	HI, Porsanger	92284861	Under innføring, skal overta ansvar for fiskebestander, forurensing i fisk og fiskeriindikatorer (B+N)
Anders Jelmert	HI, Austevoll	47026565	”Generalist”, forefallende sekretariatsoppgaver, faglige støttefunksjoner
Geir Ottersen	HI, Oslo	41047374	Oseanografi (B+N), isutbredelse (B), planteplankton (B+N), dyreplankton (B+N)

I løpet av 2014 vil også indikatorene for Nordsjøen og Skagerrak fordeles i sekretariatet.

c) Status for rapportering og oppdatering av indikatorer på Miljøstatus.no

Innsendte indikortekster legges ut fortløpende etter utsjekking med overvåkingsgruppa. Publisering av Barentshavindikatorer har hatt førsteprioritet fra årsskifte 2013-14 for å få flest mulig klar før publisering av statusoppdateringen og langt de fleste er nå publisert eller under publisering. Teksten på Miljøstatus for indikatoren for bifangst av nise ble imidlertid vurdert å være så misvisende at indikatoren ble bestemt avpublisert inntil en oppdatert versjon er klar. I etterkant av møtet er det blitt jobbet med indikorteksten, som etter all sannsynlighet vil bli klar i løpet av kort tid.

Fremover prioriteres oppdatering av Norskehavsindikatorer for å få dem klar innen publiseringen av evalueringsrapporten for Norskehavet i April.

d)Publisering av indikatorevalueringssrapporten for Barentshavet

Tidspunkt for publisering av rapporten om statusevaluering for eksisterende indikatorer ble etterspurt. Rapporten ligger klar til publisering på Sharepoint.

Vedtak: Rapporten vil bli publisert så fort som mulig i en passende rapportserie hos Havforskningsinstituttet.

d) Statusrapport for Barentshavet

Gro orienterte om at arbeidet med statusrapporteringen har vært forsinket som følge av utfordringer med å få oversikt over skriveprosessen etter overtakelse av lederfunksjonen i høst. For å bli ferdig noenlunde i henhold til mandatet har sekretariatet besluttet å redusere noe på ambisjonsnivået for rapporten i forhold til de opprinnelige intensjonene. Rapporten blir

relativt kort, men skal likevel gi en oversikt over de viktigste endringene i miljøtilstand og kunnskapsnivå om Barentshavet siden siste statusrapport i 2011.

Svært få skriftlige bidrag fra den opprettede skrivegruppa var kommet inn til rapporten før overvåkingsgruppemøtet. Det var derfor lagt opp til å bruke andre dagen av OVG-møtet til en workshop hvor møtedeltakerne skulle sette opp utkast til rapportens 4 hovedtemaer. Sekretariatet vil etter møtet skrive bidragene sammen og sende utkastet ut til rettelse og godkjenning hos overvåkingsgruppas medlemmer. Flere av gruppens medlemmer uttrykte bekymring for om det ville bli nok tid til å forankre arbeidet med rapporten i alle deltakende institusjoner. Miljødirektoratet foreslo å søke om utsettelse av fristen for rapportering. Rapporteringen for Barentshavet kommer rett inn i innspurten for det arbeidet som gjøres med oppdateringen av Norskehavet.

Det ble henstillet til at sekretariatet søkte Styringsgruppa om utsettelse av rapportfristen 15. februar til en senere dato.

Etter vurdering av status og fremdrift etter møtet ble det søkt om og innvilget utsettelse til slutten av februar.

Det ble uttrykt generell bekymring fra gruppen over sekretariatets sårbarhet for personalutskifting og det ble etterlyst bedre rutiner for å overføre kunnskap om planer og prosedyrer mellom sekretariatsmedlemmene.

Merknad: Sekretariatet tar dette til etterretning og vil forsøke å se løsninger for å bli mer robust i forhold til lederendringer.

2. Orientering om planlagt årlig workshop om forvaltningsplanarbeidet

Alf Håkon Hoel orienterte om planene for en workshop i regi av overvåkingsgruppa som skal oppsummere og evaluere de siste 10 års erfaringer med det marine forvaltningsplanarbeidet i Norge, fortrinnsvis i Lofotområdet for å markere hvor hele prosessen rundt overvåkingsplanene ble startet. Det var opprinnelig tenkt å ha denne workshop'en i løpet av våren 2014, men grunnet tidspress er tidspunktet nå forskjøvet til høsten 2014.

Formålet med workshopen er å gi et best mulig grunnlag for å videreutvikle og forbedre arbeidet med forvaltningsplanene. Målgruppen er involverte forskere og brukere av forvaltningsplanene og det er tanken at workshopen skal bygge bro mellom den beste tilgjengelige forskningen og forvaltningens behov. Det er tanken at en faglig workshop om forvaltningsplanarbeidet skal bli en årlig tilbakevendende begivenhet, en arena der en kan ta opp generelle, felles problemstillinger (gjærne av faglig art) en ikke får berørt i de ordinære møtene

Blant mulige temaer for denne typen workshops ble nevnt målbarhet av miljømål, integrated assessments, kunnskapsutvikling, metodespørsmål og håndtering av usikkerhet.

Vedtak: Sekretariatet vil umiddelbart gå i gang med å forberede workshopen.

Det er tenkt at overvåkingsgruppen skal arrangere workshop'en i samarbeide med Klima og Miljødepartementet. Faglig Forum vil også gjerne involveres i arbeidet. Det må undersøkes om også Nærings- og Fiskeridepartementet kan involveres.

3. Informasjon fra faglig forum for Norskehavet (Anne Britt Storeng).

Faglige forum for Norskehavet er i ferd med å ferdigstille faggrunnlaget for oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet. Faggrunnlaget skal leveres 11. mars.

Et nytt felles faglig forum for alle tre forvaltningsplanområder har oppstart 12. februar. De første oppgavene for det nye faglige forum blir bl.a. å ta stilling til hvordan man best viderefører arbeidet som tidligere lå i risikogruppen. I tillegg skal det utvikles et nytt arealverktøy for forvaltningsplanene. Dette arbeidet skjer i fellesskap med BarentsWatch og Kartverket og det er meningen at dette skal føre til presentasjon av grunnlagsdata for forvaltningsplanene i form av digitale kart på BarentsWatch. En plan for arbeidet skal meldes inn i slutten av februar 2014.

Faglig Forum uttrykte stor tilfredshet med bidrag fra Overvåkingsgruppas medlemmer til evalueringsrapporten for Norskehavet. Det har vært god kontakt med mange enkeltforskere.

4. Faglig påfyll for gruppen: "Ny kunnskap om varmetilførsel i Barentshavet"

Foredrag v/ Sigrid Lind og Randi B. Ingvaldsen (HI). Det ble presentert resultater av ny forskning som bl.a. viser at lokale vindforhold i det Nordlige Barentshavet i de senere årene har medvirket til økt innstrømming av varmt atlantisk vann i det Nordlige Barentshavet. Foredraget og artikkelen blir lagt ut på OVG sharepoint.

5. Indikatorer for overvåkingsprogram for Nordsjøen og Skagerrak

Det var etterlyst oppfølgingsplaner for indikatorene. Det ble konkludert at indikatorsettet for Nordsjøen ble endelig godkjent i og med at OVG hadde fått ansvar for å avgjøre hvordan det skulle se ut. Utvalget som ble godtatt i OVG-møtet 18. september er derfor å anses som det endelige utvalget i første forvaltningsplanperiode.

Vedtak: Arbeidet med å innkalle indikortekster for Nordsjøen vil settes i gang i slutten av februar og Miljøstatus bes om å gå i gang med å gjøre klar for indikatorpresentasjoner.

6. Nye indikatorer for Norskehavet/Barentshavet/samordning med MOSJ

Medlemmer av overvåkingsgruppas indikatorgruppe presenterte resultatene fra et igangsatt arbeid som gikk ut på å kartlegge og sammenligne utvalgte indikatorer i de norske forvaltningsplaner med sammenlignbare OSPAR indikatorer for Nordsjøen (se vedlegg 1). Fokus har vært på indikatorer for hydrografiske endringer, marint avfall, støy, eutrofiering og forurensing. Formålet er å få et best mulig grunnlag for synergi med OSPAR indikatorene i Nordsjø- området og på sikt også i den større OSPAR region 1, som omfatter hele nordøstatlantene inkludert alle de norske forvaltningsplanområder.

Dette arbeidet er et viktig bidrag til det videre arbeidet med revidering av eksisterende indikatorer og inkludering av nye. Arbeidet skal også bidra til å samordne indikatorer med andre overvåkingsprogrammer som for eksempel MOSJ. Videreutvikling av indikatorsett vil være hovedtema på neste overvåkingsgruppemøte.

Indikatorgruppen hadde et eget møte den 19*. September, dagen etter det ordinære møtet i OVG. Her gikk gruppen gjennom indikatorer for menneskelig påvirkning for Nordsjøen, som dagen i forveien hadde blitt vedtatt av OVG som indikatorsett for Nordsjøen. Indikatorgruppen hadde mandat fra OVG for å vurdere om indikatorene for menneskelig aktivitet og påvirkning var relevant for også Norskehavet og Barentshavet, da denne typen indikatorer mangler der. Det ble også vurdert om enkelte indikatorer med særlig fokus på Svalbard skulle inngå i indikatorsettet til OVG for Barentshavet. Anbefalingen var:

* Inkludere 14 nye indikatorer fra Nordsjørapporten, hvorav 2 på effekt og 12 på menneskelig påvirkning. I praksis alle unntatt den om kjernekraftverk.

* 1 fra 2010-rapporten (MOSJ-cruiseturisme)

* 2 nye for Svalbard for å øke fokus på Svalbard, herunder MOSJ-isbjørn og MOSJ-dyreplankton fra Rjipfjorden og Kongsfjorden»

Anbefalingen fra indikatorgruppen ble gjennomgått på møtet 04. februar, og OVG vedtok å inkludere de anbefalte indikatorene. Se vedlegg 2.

Vedtak 1: Fremlagte forslag til nye indikatorer for påvirkning og konsekvenser an menneskelig aktivitet ble akseptert i OVG. Arbeidet med å sette opp forslag for nye og reviderte indikatorer for biodiversitet vil bli fortsatt i indikatorgruppen gjennom Havforskningsinstituttets representanter. Forslag som kom fram i diskusjoner i arbeidsgrupper under OVG-møtet var Hyse, Grønlandssel, Makrell, maneter, men det er åpent for forslag framover.

Vedtak 2: Utkast for oppdatert liste over forslag til nye og reviderklare indikatorer legges fram til neste OVG. Møte i Indikatorgruppa vil bli avholdt før neste OVG møte, fortrinnsvis telefon eller videomøte. Stine samler opp på arbeidet med indikatorrevidering frem til neste sekretariatsmøte (derfra sendes til OVG).

OVG vil i størst mulig grad være orientert om og forholde seg til alle tilgjengelige rapporteringssystem for miljøindikatorer, og trekke erfaringer fra dette med seg i videreutvikling av indikatorer benyttet i norske forvaltningsplaner.

7. Oppdatering av arbeidsplan

Februar: avslutte statusrapp. For Barentshavet

Mars: sekretariatsmøte

April: Avslutning av norskehavsrapporten

Mai evt. juni: OVG. Indikatormøte (avgjøres på sekretariatsmøtet i mars.)

Fortløpende: Foreslå nye biodiversitetsindikatorer for Norskehavet og Barentshavet til Havforskningsinstituttets Indikatorgrupperkoordinator (Gro)

8. Eventuelt

Ingen punkter under eventuelt

9. Neste møte (videomøte)

Tidspunkt avhenger av prosessen rundt Norskehavsrapporten og fremdriften i det forberedende arbeidet med nye og reviderte indikatorer. Tidlig mai eller i juni er foreslåtte perioder.

Workshop: sammendrag til Statusrapport for Barentshavet

Forberedelse om prosessen:

08:45 Introduksjon til gruppearbeid på sammendraget til Barentshavstatusrapporten.

Vi ser for oss fire temagrupper som forfatter utkast der vekten legges på ny informasjon og trendutviklinger innen hvert gruppetema. Utgangspunkt er Miljøstatus.no, Tilstand i Barentshavet eller kunnskap hos OVG-medlemmer der det er mangler i tilstandsrapporten ved Miljøstatus.no.

Tema:

- ”Klima/oseanografi/plankton”
- ”Bunnsamfunn/fisk/sjøpattedyr og fugl”
- ”Sårbare og verdifulle arter og samfunn, fremmede arter”
- ”Fiskeri, ytre påvirkninger, inkl. forurensing og trygg sjømat”

09:00 Gruppene jobber med oppgaven. De skal notere seg innspill, disposisjon og helst tekstutkast, til sammen 1 til maks 2 sider

10:30 Luftepause 15 min

10:45 Plenum : 10 min presentasjon fra hver gruppe

Relativ enighet om også å nevne momenter som ikke er dekket av indikatorsettet.

11:30 Redigere innspillene til samlet tekstskisse i plenum

Stine samler produkter fra gruppearbeidene og sekretariatet setter sammen rapportutkast for sirkulering i OVG.

Innspillet til skrivegruppen fra NP blir inkludert i sin helhet som særtema.

Akronymer:

B	Barentshavet
HI	Havforskningsinstituttet
MOSJ	Miljøovervåkingsprogrammet for Svalbard og Jan Mayen
N	Norskehavet
NGU	Norges geologiske utredning
NIFES	Nasjonalt instituttet for ernærings- og sjømatforskning
NILU	Norsk institutt for luftundersøkelser
NINA	Norsk institutt for naturforskning
NIVA	Norsk institutt for vannforskning
NP	Norsk polarinstitutt
OSPAR	Oslo-Pariskonvensjonen
OVG	Overvåkingsgruppa